

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

LXXVIII. An in quibusdam casibus licitus sit ingressus, & admissio
foeminarum in Monasteria virorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

Respondetur, si Religiosi in Residentia ista tanquam in priuata domo ad tempus sint, non censetur ea habere claustrum, seu clausuram; secus si sit residentia perpetua habens Ecclesiam cum Eucharistia; quia in priori casu reputatur tanquam priuata hospitij domus, in posteriori autem est omnino instar domorum aliarum Religionis. Doctores *supra cit.*

16 Petes septimò, An veniat atrium scholarum, et si hæc contigua sint Collegio Societatis I E S V ?

Respondetur negatiuè; quia cum dictum atrium ita pateat secularibus, ut ingressus illuc nemini prohibeatur, sedes ianitoris ibi non sit, ad clausuram seruandam censetur esse extra claustrum seu clausuram Monasterij; ita ut clausura censetur incipere ab ea porta, in qua Ianitor sedet ad dictam clausuram seruandam; dedecet tamen adhuc intra dictum atrium fœminas ingredi & admitti, & sic praxis locum habet.

17 Cæterum designare clausuræ terminos, extra quos Religiosi non possint sine licentia exire, spectat ad Prælatos ipsorum; quia hi sunt ordinarij iudices, & Pastores ipsorum.

18 Quomodo autem intelligendus sit nocturnus, & furtiuus è Monasterio egressus, qui est casus reservabilis in Religionibus, ex dictis decretis Clementis V. super casus reservados?

Respondetur, intelligendum esse coniunctiuè, ita ut non sufficiat, illum esse solum nocturnum, vel solum furtiuum, sed requiri esse nocturnum, & furtiuum simul. *Suar. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. num. 5. Naldus verb. clausura, §. dummodo tamen; & patet, quia Pontifex ibi vitur particula Et.*

19 Cum autem Pontifex ibidem dicat nocturnum, & si mus in odiosis, non sufficit, quod egressus sit in crepusculis; quia in illis non est nox, de cuius essentia videtur esse omnimodus recessus lucis solis. *Peirinus tom. 2. de Prælat. quæst. 3. cap. 2. §. 1. num. 40.*

20 Et cum dicat furtiuum, requiritur, quod sit sinelientia Superioris, ita ut in tali casu, quamvis exeat quis videntibus, expectantibus, vel custodiam facientibus aliquibus locis de Monasterio, adhuc tamen incidat in casum reservabilem. *Peirinus loco supra cit. Secus si Superior daret licentiam, quamvis illegitimè; quia tunc, licet egressus esset illegitimus, & sic illicitus, non tamen esset furtiuus, Peirinus ibid. Et si oppositum non improbabiler sentiat Suarez loco supra cit. num. 5. ex eo, quia cum licentia illegitimè data pro nulla habeatur, idem esset, ac si quis exiret sine licentia, atque adeo furtiuè; quapropter etiam si ipse prælati exiret illegitimè, incidere in casum, si alias esset reservatus à suo superiore, quia & talis egressus, utpote contra voluntatem Religionis, Regulæ, & Superiorum, conferretur etiam esse sine licentia, atque adeo & furtiuus. *Suarez ibid. & videri poterit Molfesius in summ. tom. 1. tractat. 7. capite 25. num. 16. & sequentib. & Longus de casib. reserv. part. 2. cas. 3.**

DVBITATIO LXXVIII.

An in quibusdam casibus licitus sit ingressus & admissio fœminarum in Monasteria virorum.

SUMMARIVM.

- 1 Ingressus mulierum in Monasteria virorum licitus est si ad sit privilegium post motum Pij V. & Gregorij XIII. obtentum.
- 2 Inferior summo Pontifice non potest hoc privilegium concedere.
- 3 Privilegia obtenta prius reuocantur motibus Pij V. & Gregorij XIII.

4 Fœmina minores septennio.

5 Imperatrices, Regina, vel ipsarum filia.

6 Fœmina fundatrices, si in aliquibus ordinibus sit consuetudo quod admittantur.

7 Fœmine valde illustres, si in aliquibus locis sit consuetudo quod admittantur.

8 Fœmina si consuetudo sit, quod sacristiam Ecclesiæ contiguam intra parietem claustrum ingrediantur.

9 Residentia Religiosorum tanquam priuata eorum domus.

10 Consuetudo, quod Monasteria habeant mulieres con- quas honestas, & nullo modo suspectas, præciso populi scandalo.

11 Si mulier ingrediatur causa medendi Religioso infirmo.

12 Item si præter fœminam non sit in oppido, qui certo morbi generi mederi nouerit, v. g. qui ossa accommodare sciant.

13 Item si iudicio medicorum infirmus indigeat laetari à fœmina; & hic in dictis casibus non possit à claustro tunc amoueri.

14 Præceptum de clausura seruanda, utpote positum, non obligat cum tanto incommodo, & cum tanta necessitate.

15 Mulieres cum reliquo populo admitti possunt intra Monasterij septa ad diuina officia; secus si Religiosi soli priuati in claustro id efficiant, & que diuina officia sint, vide diffusius.

16 Fœmina licitè ingredi potest, etiam si nouerit à Prælati institui processionem, ad hoc ut ipsa, & alie ingredi queant, quamvis fieri possit ut peccet ratione finis prauis.

17 Prælati Religionum non possunt ad libitum processionem extraordinariam intra claustra institueres, ad finem ut mulieres illuc licitè ingrediantur.

18 Mulieribus ingredi claustra, & illuc admitti vespere non licet, nec quando processio est iam celebrata præcisa modica mora.

19 Prælati Religionum processionem eo fine instituentes ad libitum, ut ea occasione mulieres licitè possint Monasterium ingredi, peccant tantum abusu potestatis.

20 Nomine alterius officij intelliguntur alia officia pia, ut habitus susceptio, vel professionis emissio, Prædicatio in claustro, solennis benedictio candelarum, oliuarum, & his similia.

21 Conclusiones Theologiae, vel aliqua representatio non veniunt nomine alterius officij.

22 Mulieres in Monasterij claustra ingredientes possunt etiam in locum, quem De profundis appellant, ingredi, quando talis locus est coniunctus claustro.

23 Fœmina qua non tantum ratione processionis ingrediuntur, sed ex peruerso fine, non incurrunt penas latas à Pontifice contra Bonacinam, etiam si ibi exterius aliquod peccatum committant.

24 Ingrediens Monialium Monasterium in casu urgenti ex legitima causa non incurrat penas, etiam si ad fornicandum ingrediatur, quin & de facto ibi fornicetur.

25 Mulieres ex prædictis causis ingredientes tenentur his officiis completis statim egredi, non quidem statim physice, sed moraliter.

26 Religiosus incurrat penas si finitis dictis officiis causa est, ut ibi fœmina ingressa diu commoretur; secus tamen dic de fœminis diu ibi dicta occasione commorantibus.

27 Mulieres si officinas Monasterij interiores ingrediantur, incurrunt penas, quia privilegium ingrediendi est limitatè concessum; contrarium autem non est improbabile.

28 Mulieres nullius facultatis, aut privilegij præteritis ingredientes

ingredientes, & Religiosi mulieres has admittentes an peccent mortaliter, & penas ac censuras incurrant, dictum est dub. 76.

- 29 Privilegium Pontificis feminis ad ingrediendum Monasteria virorum concessum non suffragatur quando Monasteria suis statutis ingressum prohibent, & dictum privilegium non haberet clausulas derogatorias.
- 30 Mulieres virtute cuiuscumque privilegij Pontificij iustum est non admittere, si illud de prohibitione Regula mentionem non faciat, & talis prohibitio sit sub Regula.
- 31 Mulieres virtute talis privilegij ingredientes, & Religiosi ipsas admittentes contrahunt censuras, nisi ignorantia excusentur.

RESPONDETUR affirmatiue; primò si ad sit summi Pontificis privilegium post Motum Pij V. & Gregorij XIII. obtentum; quia cum ingressus foeminarum in Monasteria virorum iure Pontificio sit interdictus, consequens est, quod privilegio summi Pontificis, præcis circumstantiis extrinsecis, fiat licitus, quandoquidem eius est legem relaxare, cuius est condere.

- 2 Dixi, privilegio summi Pontificis; quia inferior summo Pontifice (cum non possit inferior Superioris legem relaxare) non potest hoc privilegium concedere.
- 3 Dixi post Motum Pij V. & Gregorij XIII. obtentum; quia privilegia prius obtenta reuocantur prædictis Motibus.

Secundò si foemina propter minorem ætatem septennij circiter, vsum rationis non habeant; cum harum ingressus, & admissio nullibi prohibeatur, sicuti dicebam dubit. 72.

- 5 Tertiò, si sint Imperatrices, Reginae, vel ipsarum filiae; cum & harum ingressus, & admissio nullibi etiam prohibeatur, sicuti dicebam dubit. 73.

Quartò, si in aliquibus Ordinibus sit consuetudo, quod admittantur foeminae fundatrices, sicuti dicebam dubit. 74.

- 7 Quintò, si in aliquibus locis sit privilegium, quod admittantur foeminae valde illustres, quibus casibus necessarius, & decens eis mulierum comitatus etiam permittitur, iuxta ea, quæ dicebam cit. dubit. 73. in fine.

6 Sextò, si consuetudo sit, quod foeminae sacrificium Ecclesiae contiguum intra parietem claustrum (v.g. ad faciendas confessiones) vel ad hortos Monasterio contiguos (v.g. ad opus rusticum aliquod necessarium ibi faciendum) ingrediantur; sicuti dicebam dubit. 76.

- 9 Septimò, si Religiosi sint in residentia, tanquam in priuata domo, ad tempus; quia tunc in eam mulieres ingredi, & admitti possunt, sicuti dicebam cit. dubit. 76.

10 Octauò, si sit consuetudo, quod Religiosi extra Monasterij claustra singuli habitantes, habeant mulieres coquas honestas, & nullo modo suspectas, sicuti notauit Nauarr. comment. 4. de Regular. num. 63. & Rodrig. tom. 1. 99. Regular. quest. 48. art. 3. quatenus aiunt, sustineri posse (cum nullus sit textus id interdicens) quod liceat mulieri honestæ, & non suspectæ ingredi domum Regularis canonici, non habitantis intra claustra Conuentus, licet domus illa Monasterio contigua sit.

Qua eadem ratione sustineri poterit consuetudo quorundam Monasteriorum, in quibus mulieres honestæ, & nullo modo suspectæ admittuntur ad Abbatis, vel præpositi Regularis domum, quæ seiuncta est à claustro Conuentus, & ad vnius Abbatis, vel Præpositi Regularis, eiusque officialium vsum deputata; domo modo res sine scandalo, querela, & specie, vel suspitione mali sit; quia si consideratis circumstantiis, periculum scandali, vel offensionis in populo subesse vide-

tur, ad loci Ordinarium (cui Monasterium subiectum est) & ad delegatum Sedis Apostolicæ, in primis verò ad ipsos Ordinum Religiosorum Prælatos, & constitutos visitatores spectabit talem consuetudinem tollere atque statuere, quod mulieres intra Monasterij septa, seu muros non admittantur, sed in externa domo, si opus sit (quod est decentius) hospitalitatis beneficia recipiant.

Nonò, si mulier ingreditur causa medendi Religioso infirmo, instante necessitate; verbi gratia si tam multi infirmi sint, vt Religiosi non sufficiant ad ministrandum, & seculares ad hoc officium præstandum ingredi nolint. Item si præter foeminam non sit in opido, qui certo morbi generi mederi nouerit, verbi gratia, qui ossa, vt brachia, vel cura accommodare sciat. Item si iudicio Medicorum infirmus indigeat lactari à foemina, & hic in dictis casibus non possit à claustro tuto amoueri; quia præceptum de seruanda clausura, vt potè positum, non obligat in tanta necessitate cum tanto incommodo. Vide Rodriguez tom. 1. 99. Regular. quest. 46. art. 7. ad fin. Lezanam tom. 1. cap. 10. n. 10. Bonacinam quest. 5. punct. 4. num. 5. & Sorbum verb. ingressus Monaster. Monial. num. 6.

Decimò admitti possunt mulieres cum reliquo populo intra Monasterij septa ad diuina officia (dum verbi gratia ibi persoluantur horæ Canonicae, vel dicunt officium B. Virginis, defunctorum, &c. quæ tamen diuina officia sint communia, ad quæ alij admitti solent; secus si Religiosi aliqui priuatim in claustro id efficiant) & ad Ecclesiasticam sepulturam (dum verbi gratia ibi aliquis sepelitur, vel anniuersaria celebrantur, vel suffragia pro mortuis fiunt, & Rodrig. &c. loc. cit. quest. 48. artic. 3. & in exposit. cit. Motus Pij V. num. 15. Quaranta verb. Monasteria, & Conuentus, n. 6. & Lezana tom. 1. cap. 10. num. 12. ex Bulla Pij V. quæ incipit: Decet Romanum Pontificem; vbi Pius V. expressè concedit, causa processionis (dum scilicet Religiosi processionem per claustra faciunt, vel Eucharistiam solenniter & publicè ad infirmum, vel ad alium finem deferunt, vigiliæ, Missæ, funerals alicuius defuncti, vel alterius cuiusvis officij intra Monasteriorum claustra celebrati, licere foeminis in claustra, & in ea Religiosorum loca (dum hæc celebrantur) ingredi, dummodo in officinas internas non admittantur (quæ eadem limitatio locum habet in omnibus casibus sequentibus) & vbi expressè etiam concedit, foeminis licere in eadem dicta loca, exceptis prædictis officinis internis, ingredi, quando in Ecclesia Monasterij prædicatur, vel ob aliam quamcunque causam tantus est populi concursus vt nequeant mulieres in Ecclesiam aliter, quàm per claustrum, vel alia Religiosorum loca ingredi, vel ex ea egredi, dummodo recto tramite ad portam, qua de Monasterio exitur, tendant, & recto tramite ad Ecclesiam procedant. Circa quam concessionem.

Petes primò, An foemina, quæ nouit processionem extraordinariam à Prælato Religiosorum institui ad hoc vt ipsa, & alie ingredi queant, licitè ingredi possint?

Respondetur affirmatiue; quia iure suo vtitur, tum quia vbi ius non distinguit, neque nos distinguere debemus, quamuis fieri possit, vt peccet ratione finis prauit, vel alterius prauæ circumstantiæ; vt si cooperetur peccato prædicti Prælati Religiosorum.

Petes secundò, An Prælati Religionum possint ad libitum processionem extraordinariam intra claustra instituere, ad finem, vt mulieres illuc licitè ingredi, & admitti possint?

Respondetur negatiue; quapropter si id efficiant, peccant, quia hæc concessio Pij V. est, vt scrupuli vitentur, concedaturque ingressus rationi consonus, & non ad claustrum relaxandum. Sorbus n. 7. Lezana loco supra cit. & Rodrig. citat. quest. 48. art. 3. & in exposit. disti. Motus, n. 16. qui rectè subdit n. 20. non licere mulieribus

18 licibus ingredi claustra, & illuc admitti, vesperi verbi gratia (quando processio non celebratur, sed celebrata est mane) vel è contra; quia cum tunc non celebratur, cessat causa permissionis ingressus, & admissionis; nisi in hoc sit modica mora; quia cum sumus in moralibus, moraliter procedendum est, & parum pro nihilo reputatur.

19 Ceterum Prælati Religionum processionem ad libitum instituentes, ut ea occasione mulieres licitè possint Monasterium ingredi, peccant tantum abusu potestatis (quapropter quidem digni sunt poena) non tamen peccant (quamvis alij contrarium sentiant) contra constitutiones Pontificias, ita ut earum poenis afficiantur; quia in tali casu non admittunt mulieres illicitè ingredientibus: at quoties foeminae licitè ingrediuntur (quia scilicet ius habent ingrediendi) non peccant Religiosi contra Pontificum iura si eas tunc admittant. Doctores, quos citat, & sequitur Corjolanus p. 2. casu 3. n. 34.

Petres tertio, quidnam intelligatur nomine alterius officij.

Respondetur, intelligi alia officia pia, ut si quis intra claustrum admittatur ad suscipiendum habitum (quamvis quoad hoc non consentiant Peyrinus, Bonacina, & Lezana in locis infra citandis) vel ad emitendam professionem, vel si in claustro prædicetur, vel fiat solennis benedictio candelarum, aut oliuarum, vel fiat adoratio crucis cum adorationibus ab Ecclesia institutis, vel fiat alia similis caremonia, quæ solenniter

21 fit ex institutione Christi, aut Ecclesiæ, vel solenniter cantetur Epistola, aut Euangelium; vel fiat lotio pedum in die Ccenæ: nam hæc etiam caremonia in tali die fit ex institutione Christi & Ecclesiæ. Non item si ibi defendantur Conclusiones Theologicæ, vel fiat pia aliqua representatio; quia hæc non numerantur inter officia pia. Vide Sorbum n. 7. Peyrinum tom. 1. privileg. Minim. in Constitut. 6. Julij II. n. 14. Bonacinam de claus. quest. 5. punct. 4. n. 10. Lezanam tom. 1. cap. 10. n. 12.

22 & Rodrig. quest. 48. art. 2. & in expos. Motus Pij V. ubi rectè subdit, mulieres in Monasterij claustra ingredientibus, posse etiam in locum (quem De profundis appellant) ingredi, quando talis locus est coniunctus claustro & ita patet, ac sunt sacella claustris, secus, si portam habeat; quia tunc reputatur interior Monasterij officina.

Quapropter poterunt mulieres illuc admitti ad audiendum sacrum, quod intra claustrum sacellum sit ob alicuius personæ potentis deuotionem, vel ob quancumque aliam causam; quia tunc celebratur ibi diuinum officium.

23 Petes quarto, an contraveniant prohibitioni Pontificum, & consequenter incurrant poenas foeminae tempore processionum, vel officiorum (quæ in claustro celebrantur) ingredientibus, si non tam ex hoc, quam ex alio peruerso fine ingrediuntur?

Respondetur contra Bonacinam cit. punct. 4. in fine, negatiuè; idque etiam si ibi exterius aliquod peccatum committant, quia tunc temporis non est eis ingressus interdictus, sed concessus, quamvis aliunde sit malus: & poenæ statuuntur ingressui interdicto, non licito. Quid simile dicebam dubit. 52. quod scilicet ingrediens Monialium Monasterium in casu vrgenti ex legitima causa, non incurrat poenas, etiam si ad fornicandum ingrediatur, quin & de facto ibi fornicetur. Idemque ibi dicebam etiam de admittentibus. Vide Sorbum n. 25. & Rodrig. in locis supra cit.

25 Petes quinto, an mulieres ex prædictis causis ingredientibus teneantur, his officiis completis, statim egredi?

Respondetur affirmatiuè, non quidem statim physice, sed cum sumus in moralibus, statim moraliter; sicuti de ingressu in Monasteria Monialium dicebam cit.

dub. 52. & docet Bonacin. di. punct. 4. n. 15. & Rodrig. quest. 48. art. 2. in fin. & in Expos. cit. Motus Pij V. n. 19. 26 ubi tamen subdit, quod Religiosus incurrat poenas, si finitis dictis officiis, causa sit, ut ibi foeminae ingressæ diu commorentur (quod etiam docet de ipsis foeminis diu commorantibus) sed minus rectè; quia (sicuti dicebam di. dubit. 52.) hæc poenæ non imponuntur moram trahenti, sed sine iusta causa, & sine licentia superioris ingredienti: quapropter in nostro casu poenæ non incurruntur.

Secus dicendum si mulieres officinas Monasterij interiores ingrediantur; quia Pontifex tantum ad claustrum, & ad loca (ubi celebrantur officia) concedit eis licentiam ingressus, explicitè prohibendo eisdem ingressum ad officinas interiores.

27 Et si contrarium sit etiam probabile ex eo, quia dici potest, quod mulieres in tali casu non dicantur propriè ingredi Monasterium, sed immorari in Monasterio, vel ambulare, percurrere, & visitare loca Monasterij: quapropter licet reuera mulieres in tali casu peccent contra claustrum, vltius procedendo, non tamen afficiuntur excommunicatione lata contra mulieres ingredientibus; quia non propriè dicuntur ingredi Monasterium, sed perlostrare Monasterium; at excommunicatio propriè fertur in foeminas ingredientibus, non verò in immorantes, vel vltius progredientes.

His tamen non obstantibus, quod dixi, est probabilius, non solum quoad mulieres ingredientibus, sed etiam quoad Religiosos mulieres tales comitantes; quia ex Motu Pij V. Regularium personarum, excommunicatione, & aliis poenis afficiuntur Religiosi non solum foeminas introducentes, sed etiam admittentes, at at Religiosi, qui foeminas comitantur ad eum Monasterij locum (ad quem prædictis foeminis non licet accedere) dicuntur foeminas admittere: ergo &c. Bonac. & Rodrig. in locis supra cit.

Petes sexto, an mulieres nullius facultatis, seu privilegij prætextu ingredientibus, & Religiosi mulieres has admittentes, peccent mortaliter, & poenas, ac censuras incurrant?

Respondetur, de hac re satis dixi dubitatione 76.

29 Ceterum, privilegium Pontificis foeminis ad ingrediendum Monasteria virosum concessum, non suffragatur, quando Monasteria suis statutis ingressum prohiberent, & dictum privilegium nullam derogationis talium statutorum mentionem faceret; quia ut his statutis censetur derogari, specialis mentio requiritur, cap. 1. de Constit. in 6. ubi ea redditur ratio, quia cum res est quid facti, præsumitur Pontifex eam ignorare; & docet Rodrig. in summ. tom. 1. cap. 60. num. 5. edit. 2. Bonacin. de claus. quest. 5. punct. 4. num. 2. & Passarellus in Compendio privileg. Fratrum Minim. cap. 9. qui propterea rectè subdunt, iustum esse, quod in aliquibus Religionibus statutum est, non posse mulieres virtute cuiuscunque privilegij Pontificij, si illud de prohibitione Regulæ mentionem non faciat, ad ingressum suorum Monasteriorum admitti: quapropter mulieres virtute talis privilegij ingredientibus, & Religiosi ipsas admittentes, contrahent (nisi ignorantia excusentur) 39 poenas, & censuras prædictas; quia cum talis facultas sit nulla, perinde est, ac si absque licentia ingrederentur, & admitterentur.